

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ

1948

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ"
38 - ΟΔΟΣ ΤΣΟΡΤΣΙΛ - 38
ΑΘΗΝΑΙ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Ο ΠΑΛΑΜΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ

“Οποιος επισκεφτεί το Μεσολόγγι και μείνει εκεί λίγον καιρό, θά νιώσει ένα ιδιαίτερο αίσθημα, θά τδλεγα, περίπαθο, υποβλητικό, αίσθημα ρεμβασμού και άοριστής συγκίνησης. Γιατί το Μεσολόγγι έχει το χάρισμα νά τριγυρίζεται από μιά ξεχωριστή, τόσο άπλή, όσο μαζί και συνθεμένη από τόσα γοητευτικά στοιχεία, πλάση. Χαμηλός ο τόπος, χλωροφύτετος, άτάραχη γύρω ή λιμνοθάλασσα, που παίζει άπάνω της το πρωϊνό και το δειλινό φώς και της χαρίζει πολυποίκιλα μαγικά χρώματα. “Εξω, μακριά από το τέναγος, που το στεφανώνουν και το κλείνουν ή Κλεισόβα, το Βασιλάδι, ο “Αη Σώστης και τ’ άλλα άμμόστρωτα έρημικά νησάκια, ή τρικυμισμένη πλατειά θάλασσα βογγά, δαρμένη από τους άνέμους που φέρνει όρμητικούς ως εκεί το “Ιόνιο. Στο βάθος της στεριάς τά βουνά του Ζυγοϋ, από έδω τά χαμηλοβούνια του “Αντελικού κ’ εκείθε ο καλλιεργημένος καρποφόρος κάμπος του Μποχωριού. Στη μέση άραδιασμένη ή μικρή πολιτεία, στα στενά της σύνορα, και λίγο πίσω απ’ αυτή τά λιοστάσια, τ’ άμπέλια και τά περιβόλια με τά καλοθρεμένα δεντροπορτόκαλα. Και πάνω απ’ όλα ή ήρωϊκή άτμοσφαίρα της δόξας, θρύλοι και θύμησες παλιές, ανακατεμένοι με νεώτερη δημιουργική ζωή της σύγχρονης πολιτικής Ιστορίας του Κράτους. Κοινωνία από τζάκια παλαιά και νέα, από άλλον κόσμο νοικοκυραίων, έργατιά της λίμνης της καλοψάρευτης, πολυταξιδεμένοι καραβοκύρηδες και ναύτες θαλασσομάχοι.

Σ’ αυτό τον τόπο άνατράφηκε, από έφτά χρονώ παιδί, μεγάλωσε και γνώρισε τον έαυτό του, ο ποιητής. Οι πρόγονοί του, Ιεροφάντες πιστοί, μελετητές και καλλιεργητές αδάμαστοι των έλληνικών γραμμάτων, στο μακρύ χρονικό διάστημα της δουλείας, κράτησαν εκεί, με την Παλαμαία “Ακαδημία, το πολύτιμο πνευματικό φώς, άσβεστο και λαμπερό, στα κατόπι τόσο Ιστορικά εκείνα χώματα. “Από τους πρώτους διδασκάλους του γένους, ο θεμελιωτής της σημαντικής Σχολής, ο Παναγιώτης Παλαμάς, γεννημένος στα 1722, έκατό δλάκερα χρόνια πριν από την επανάσταση, γενάρχη της οικογένειας και του κλάδου των λογιστάτων απογόνων του, σπουδασμένος στα Γιάννενα και στην Πόλη. Και ή “Ακαδημία των Παλαμάδων, από τά 1760 που ιδρύθηκε, άκολούθησε την Ιστορική τύχη της πολύπαθης χώρας της. Στο άποτυχημένο κίνημα, που ξεσήκωσε στα έλληνικά μέρη ο “Ορλώφ με το ρούσικο στόλο της Μεγάλης Αίκατερίνας, το Μεσολόγγι καταστράφηκε, ή Σχολή έκλεισε και ο σχολάρχης Παλαμάς πέ-

ρασε πρόσφυγας, για καιρό, στη Ζάκυθο. “Όταν γύρισε πάλι, ή σχολή ξαναφύτρωσε για νά δώσει τους άξιους καρπούς της. Οι άπόγονοι του πρώτου Παλαμά διατήρησαν με ζήλο κ’ έπιμονή τη λειτουργία της, κ’ έτσι από πολλά μέρη συγκεντρώνονταν όσοι διψούσανε γνώση και μάθηση. “Εκεί μαθήτεψαν ο περίφημος κατόπιν ίνδολόγος Δημήτριος Γαλανός, οι δυο μεσολογγίτες πρωθυπουργοί, ο Ζαφείρης Βάλβης, που έκανε και “Αντιβασιλεύς στη μεταπολίτευση, και ο Σπυρίδων Τρικούπης Ιστοριογράφος, πατέρας του Χαρίλαου Τρικούπη. Μά ή Σχολή βρέθηκε άργότερα μέσα στην τρικυμία της μεγάλης “Επανάστασης του 21, όσο που τον “Απρίλη του 1826, ύστερ’ από τη σκληρή πολιορκία, με την περίφημη ήρωϊκή εκείνη “Εξοδο, έρειπώθηκε ή πόλη κ’ έκλεισε για πάντα ή Παλαμαϊκή “Ακαδημία. “Ο τόπος που στεγάζονταν ή Σχολή, το Ιδιόχτητο δηλαδή σπίτι των Παλαμάδων δείχνεται ακόμα στους εύλαβικούς επισκέφτες.

“Ο Κωστής Παλαμάς έτυχε νά γεννηθεί στην Πάτρα, όπου ο πατέρας του Μιχαήλ Παλαμάς ύπηρετούσε ως πρωτοδίκης. Νωρίς, χάνοντας πατέρα και μητέρα, βρέθηκε έρημος με κλειμένο το σπίτι, μαζί με τ’ άλλα του δυο αδέρφια, το μεγαλύτερο Χρήστο και το μικρότερο Νίκο. Τους περιμάζωξε τότε, ο αδερφός του πατέρα τους Δημήτριος Παλαμάς, καθηγητής, συγγραφέας και ρήτορας, από τους πρωταγωνιστές της επανάστασης του 62. Τους άναθρεψε σαν παιδιά του μέσα στο πατρογονικό σπίτι των Παλαμάδων, που σώζεται ακόμα στο Μεσολόγγι και βρίσκεται στην όδο Βύρωνος αριθμός 23. “Ο ίδιος ο ποιητής αναφέρει ‘ πώς μπήκε στην καινούρια φαμελιά του θείου του, καθώς βγήκε από το καϊκι που τους κουβάλησε από την Πάτρα, μπήκε όρφανός αυτός, βαστώντας στο χέρι ένα βιβλίο. Τον περίφημο «Γεροστάθη», το βιβλίο εκείνο του Λέοντα Μελά, που έθρεψε στον καιρό του γενεές δλάκερες. Το άνοιξε το βιβλίο κ’ έσκυψε νά διαβάσει. Κίνημα που έδειξε άμέσως το σχηματισμένο του χαρακτήρα και τη μέλλοντική του αγάπη για τ’ αποτράβηγμα, τη μοναξιά και την καταφυγή στη σκέπη της συλλογής. Κι άληθινά μέσα στο σπίτι των Παλαμάδων, τριγυρισμένο από το θρύλο και την παράδοση των γραμματισμένων προγόνων, βρήκε την πνευματική τροφή που λαχτάριζε. Τά βιβλία του έγιναν οι πρώτες έρωμένες. «“Η αγάπη του ποιητή προς τά βιβλία, είν’ ένα από τά φανερώματα της

ἀγάπης πρὸς τὸν ἄνθρωπο, κόσμος μέσα στὸν κόσμο, μέσα στὴν πλάση πλάσμα με ὀρίζοντες, ὀμορφιές καὶ ποίηση ὅμοια πλατιά».²

Μὰ σύγκαιρα μὲ τὰ βιβλία τὸν συνεπῆρε ἢ γύρω του χώρα. Μέσα ἀπὸ τὸ κλεισμένο τὸ σπίτι λαχτάριζε τὴ ζωὴ στὴ θάλασσα καὶ στὸν ἀνοιχτὸν ἀέρα.

*Τὰ πρῶτα μὲν χρόνια τὰξέχαστα τὰξησα
κοντὰ στ' ἀκρογιάλι,
στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴ ρηγὴ καὶ τὴν ἡμέρη,
στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατειά, τὴ μεγάλη.
Καὶ κάθε φορὰ πὸν προσιά μὲν ἡ πρωτάνθιστη
ζωούλα προβάλλει,
καὶ βλέπω τὰ ὄνειρατα κι ἀκούω τὰ μιλήματα
τῶν πρώτω μὲν χρόνια κοντὰ στ' ἀκρογιάλι,
στενάξεις, καρδιά μου, τὸ ἴδιο ἀναστένασμα:
νὰ ζοῦσα καὶ πάλι
στὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατειά, τὴ μεγάλη.³*

Στὸ σχολεῖο πὸ μαθήτευε, ὅσο κι ἂν φαινόταν συμαζωμένος στὸν ἑαυτὸ του καὶ μοναχικός, λογαριάζοταν ἀπὸ τοὺς πιὸ ζωηροὺς. Σῶζεται καὶ ὑπάρχει ἓνα ἐνδειχτικὸ τοῦ Παλαμά ἀπὸ τὴ δεύτερη τάξη τοῦ Γυμνασίου στὸ Μεσολόγγι μὲ βαθμὸ 5 καὶ διαγωγή «καλή». Αὐτὸ σημαίνει στὴ γλῶσσα τοῦ σχολείου μαθητὴς κάπως ἄταχος, ζώρικος. «Ὡστε ὁ ποιητὴς δὲν ἔδειχνε διαγωγή «κοσμωτάτη» μὰ μήτε «κοσμία». Τὸ πὼς ὁ Παλαμάς εἶτανε τρελόπαιδο τ' ὁμολογεῖ καὶ ὁ ἴδιος σὲ κάποια του διηγήματα καὶ σὲ μερικὲς σελίδες ἀπὸ «τὰ χρόνια καὶ τὰ χαρτιά του». Τὰ διηγήματά του εἶναι πλούσια σὲ αὐτοβιογραφικὸ ὕλικό. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ζωγραφίζουσαν τὴν παιδιὰτικὴ ζωὴ του. Μεσολογγίτες φίλοι ἢ γνωστοὶ του, πὸ ζοῦσαν ἀκόμα ἐδῶ καὶ λίγον καιρὸ, θυμοῦντανε πὼς ὁ Κωστὴς ἀνακατεῦοταν μὲ γλεντζέδες. Μερικὰ σαβατόβραδα ἔσμιγε μὲ φιλικὴ του παρέα πὸ ξεφάντωνε μὲ τὰ ὄργανα καὶ τὸ κρασί. Στὸ τραγούδι συχνὰ ὁ Μπαταριάς πὸ ὁ Κωστὴς τονὲ θαύμαζε. Ἀπὸ τίς ταβέρνες τοῦ ψαροπάζαρου ἀρχινώντας, τελειώνανε στὸ καφέ ἀμάν πὸ βρίσκοταν στὸ Ἀπάνου παζάρι. Στὸ μεταξὺ ὅσο νὰ φτάσουν ἐκεῖ περνοῦσαν ἀπὸ τὰ σοκάκια καὶ τοὺς μαχαλάδες, ἀπὸ σπίτια πὸ κάθονταν ὀμορφες νοικοκυροπούλες, τρυφερὲς συμπάθειες τῶν νεαρῶν χαροκόπων. Τὸ κέφι τὸ ξεδιάλυνε ξημερώνοντας ἢ Κυριακὴ. Γυρίζανε στὰ σπίτια τους — σὰν εἶτανε χειμῶνας — μὲ τὰ ταμπάρα, ἓνα εἶδος μπέρτες μακριὲς πὸ φοροῦσαν, καταλασπωμένα «στοὺς γύρους καὶ νὰ στάζουν βροχὴ. Ἱστορία, πὸ θυμίζει «Μπαταριά» τοῦ Μαλακάση.

Ὁ Παλαμάς πολὺ νωρίς, ἀπὸ παιδί ἀκόμα, ἀρχισε νὰ γράφει στίχους. Εἶταν ἢ ἐποχὴ τοῦ ἀκρατοῦ ρωμαντισμοῦ, μὲ τὸν

Παπαρρηγόπουλο καὶ τὸν Βασιλειάδη, καὶ τονὲ συνέπαιρνε ὁ Παρασχισμὸς τῆς Ἀθήνας. Ἀργότερα τὸν μάγεψε ἡ μεγαλοστομία τοῦ Βαλαωρίτη. Μὰ ἡ ἀρχὴ τῆς ποιήσῃς του, ὅπως καὶ τὸ τέλος τῆς, στάθηκε ἢ πατριδολατρεία. Ἀρχισε μὲ τὸ θαυμασμό του στὸ μικρὸ Μεσολόγγι καὶ τελειώσε μὲ τὸν ψαλμὸ του γιὰ τὴ μεγάλη του μάνα, τὴν Ἑλλάδα. Ἀνέκδοτοι εἶναι ἀκόμα καθαρουσιάνικοι στίχοι του, ἐνὸς ἀπὸ τὰ πρῶτα του λογοτεχνικὰ γραψίματα (1874) ἐμπνευσμένου ἀπὸ τὴ λιμνοθάλασσα.

*Τοῦ Μεσολογγίου χαῖρε, ὦ ἐνδοξοτάτη λίμνη!
Τῆς δειλῆς μου πρὸς σὲ λύρας ἀναπέμπονται οἱ
[ὕμνοι.
Τῶν θριάμβων μας ἢ μάστιγες, λίμνη τεναγώδης
[χαῖρε!
Φεῦ! παρήλθον αἱ ὥραται τῶν ἀγώνων μας ἡμέραι,
καὶ σὺ μένεις σιδῶπῶσα καὶ σχεδὸν λησμονημένη,
τῆς εὐκλείας σου ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἐνθυμουμένη.*

Ὁ Παλαμάς πολὺ ἀργότερα, στοὺς «Καημοὺς τῆς λιμνοθάλασσας» ἀφησε τὴ θύμησή του νὰ ζωγραφίσει ὅλη τὴ νεανικὴ του ἐκείνη ἐποχὴ, καὶ νὰ τὴν τραγουδήσει μὲ δύναμη καὶ χάρη, ζωντάνια, πάθος καὶ λεβεντιά. Μὰ ὡς τὰ τελευταῖα του χρόνια θυμότανε μὲ συγκίνηση ἀμετρη κάθε περιστατικὸ τῆς περασμένης ζωῆς του, πὸ σχετίζονταν μὲ τὴ μικρὴ φτωχὴ του πατρίδα.

*Στὸ Βασιλάδι χτύπησα μὲ τὸ σκληρὸ καμάκι
γιὰ τὸ ξανθὸ αὐγοτάραχο τὸν κέφαλο, ψαράς.
Ξενύχτησα στῆς Κλείσσοβας τὸ πρόσχαρο ἐκκλησιάκι
ξεφαντωτῆς ἀμαρτωλός, τοῦ πειρασμοῦ ραγιάς.
Ἀη Σώστη, ἐσὺ μὲ ξάφνισες τοῦ πλατιοῦ πέλαου
[βόγγοι
καὶ τὰ καράβια τὰφτιαστα καὶ τὰ διαβατικά!
Μ' ἔδειρες λιμνοθάλασσα, μὲ πῆρες Μεσολόγγι.
Δαρμοί, πληγῆς ἀγιάτρευτες, ὄνειρατ' ἀδειανά.⁴*

Θυμότανε πρόσωπα καὶ πράγματα πὸ σβήσανε, τοὺς ζωηροὺς του ἔρωτες, τίς πυρωμένες λαχτάρες, ἐλπίδες καὶ ἀπελπισίες, τοὺς χαμένους φίλους, τίς φιλοδοξίες πὸ τὸν κεντρίζανε, κάθε του ξεχωριστὴ ἐντύπωση κι ὄνειροπόλημα ἀπὸ τίς μέρες τῆς χρυσῆς νιότης.

*Ὡ γνωριμιές, φωλιές, πατρίδες πρώτες
φυκοστεφάνωτοι γιαιοί, ρηχοδαρμένοι μῶλοι,
πάντα οἱ καημοὶ μὲν ταξιδιωτῆς,
πάντα γι' αὐτοὺς καθέννας σας κι ἀπόνα ἀραξοβόλι.⁵*

Σὲ νέους συντοπίτες του πὸ λογαριάζανε νὰ βγάλουσαν στὸ Μεσολόγγι λογοτεχνικὸ φύλλο μὲ τὸν τίτλο «Βίγλα», τῆνομα μιᾶς θέσης λίγο ἔξω ἀπὸ τὴ χώρα, θέση πὸ γινόταν ὁ κοσμικὸς κυριακάτικος περίπατος καὶ ὄνομα πὸ τὸ διατήρησε ἢ παράδοση ἀπὸ τὰ ἠρωϊκὰ πολεμικὰ χρόνια, ἔ-

2. «Ποιητικὴ» σ. 84.

3. «Καημοὶ τῆς λιμνοθάλασσας».

4, καὶ 5. «Καημοὶ τῆς λιμνοθάλασσας».

γραφε ὁ ποιητὴς πὼς ξανάβλεπε στὴ θέρμη τῆς ἀνάμνησης, μαθητοῦδι ἀκόμα τὸν ἑαυτό του «δουλεύοντας ἀπὸ τότε τὸ στίχο κι ἀπὸ τότε νεραῖδοπαρμένο ἀπὸ δόξες ποιητικές καὶ πάντα ἐρωτοχτύπητο»... «Πρόσμενε, λέει, μὲ λαχτάρια τὸ δειλινὸ τῆς Κυριακῆς, ποῦ θὰ τὸν ἔφερνε στὴ Βίγλα. Ἐπαιζεν ἐκεῖ ἢ μπάντα ἢ στρατιωτικὴ τὰ κομάτια τῆς, τὸν Κυνηγὸ ποῦ μᾶς μάγευε, κάποιες ἰταλικὲς μελωδίες παθητικὲς, χορευτικὲς, εὐκολομνημόνευτες.»⁶⁾ Δυναμώσανε μέσα του τὴν κλίση πρὸς τὸ ρεμβασμὸ καὶ πλανεύοντας τὴ φαντασία κάναν καὶ φυτρώνανε φτερά μιᾶς Λάουρας πετραρχικῆς καὶ μιᾶς Ἑλβίρας τοῦ Λαμαρτίνου στὴν ἀνυποψίαστη παιδοῦλα ποῦ στὰ ὀλόασπρα ντυμένη ἔφερνε βόλτες ἐκεῖ στὸν κυριακάτικο περίπατο τῆς Βίγλας. Στὴ Βίγλα πάλι μιὰ στρογγυλοφέγγαρη καλοκαιριοῦ βραδιά, γιόρτασε μὲ συνομήλικους συντρόφους τὴν ἀπολύτρωσή του γύρω στ' ὀρεχτικότατο γκιουβέτσι μὲ τὸ μπροῦσκο βυσινόχρωμο κρασί. Ἀπολύτρωση ἀπὸ τί; Ἐμπαινε σὲ ἄλλη περίοδο ζωῆς. Κ' ἔβλεπε μέσα του πὼς πρῶτ' ἀπ' ὄλα χρειάζοταν νὰ ὑπακούει στὸν ἑαυτό του. Μὰ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ συγκριθεῖ μὲ τὴν ἀνάμνηση τῆς βρυσούλας. Ὁ βασιλικὸς θησαυρὸς τῆς Βίγλας. Γιατί ἔτρεχε ἀπὸ τὴ βρυσούλα ἓνα νεράκι ὀλόδροσο καὶ πίνοντάς το σοῦ ἔφτανε νὰ δοκιμάσεις τὴ χαρὰ τοῦ κόσμου. Εἶπανε πὼς εἶχε γιὰ καιρὸ χαθεῖ τὸ θαυματουργὸ νεράκι καὶ πὼς πάλι ξαναγύρισε στὸν τόπο του μὲ τὴν πρώτη του δροσιά, τὴ διαφανάδα, τὴ χάρη. Μὰ ἡ Κασταλία γιὰ τὸν Παλαμά δὲ στά-

6) Τὸ γράμμα καθὼς καὶ ἀρκετὲς ἀπὸ τὶς παραπάνου πληροφορίες μοῦ ἀνακοίνωσε ὁ μεσολογγίτης ποιητὴς Γεράσιμος Κασόλας.

θηκε μόνον ἡ βρυσούλα τῆς Βίγλας. Ἐσκυψε καὶ ἤπιαε στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ καὶ βύζαξε τὸ γάλα τῆς δραματικῆς ἱστορίας αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, ποῦ αἰῶνες αἰῶνων, ἀπὸ τ' ἀρχαῖα χρόνια, πάντα ἀνήσυχος καὶ ζωντανός, παλεύει, κατηγοροῦν καὶ ὑψώνεται, βλέποντας πάντα ἐμπρὸς πρὸς τὰ ἰδανικά ἐνὸς γνήσιου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι περνᾷ ἓνα ρέμα μὲ λιγοστὸ νερὸ, μὰ γεμάτο ροδοδάφνες. Μ' αὐτὸ τὸ ρέμα τοῦ ἄρεσε νὰ παρομοιάζει τὴν ποίησή του.

— Μερικοὶ λένε, πὼς ἡ ποίησή μου εἶναι σὰν τὸν Δούναβη ποῦ κυλώντας περιβρέχει πολλὰς χώρες. Δὲν τὸ παραδέχομαι. Ἐγὼ λέω πὼς μοιάζει μὲ τὸ ρέμα τῆς πατρίδας μου, μὲ τὰ τσακίσματα καὶ τὶς ροδοδάφνες του.

Στις 19 Ἰουνίου 1937, στὸ Μεσολόγγι, γινότανε μιὰ ἐξαιρετικὴ γιορτὴ. Ἔστηνε ἡ ἰδιαίτερη πατρίδα τοῦ ποιητῆ τὴν προτομὴ του στὴν ἄκρη τῆς λιμνοθάλασσας. Ὁ ζωντανὸς Παλαμάς τὴν ἴδια ἐκείνη μέρα, μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτή, δημοσίευε τέσσερες στίχους. Ὁνειρευότανε τί τάχα θὰ βλέπουν ἀτάραχα καὶ παντοτεινὰ ἀπὸ τὴν ἄκρη ἐκείνη τοῦ γιαλοῦ τὰ μαρμαρένια του μάτια. Οἱ τέσσερες αὐτοὶ στίχοι παίρνουν πιὸ βαθὺ καὶ πιὸ συγκινητικὸ νόημα ἀπὸ τότε ποῦ ἔκλεισε γιὰ πάντα τὰ προφητικά του μάτια κ' ἔφυγε ἀπὸ τὴ ζωὴ ὁ ποιητὴς.

*Σὰς βλέπω μὲ τὰ ὄνειρα τὰ πλάνα τοῦ βραδιοῦ
καὶ τοὺς σκληροὺς καθήμεροὺς ἀγῶνες,
νερὰ ἱερὰ τῆς Κλείσοβας καὶ τοῦ Βασιλαδιοῦ,
μικρὴ πατρίδα ποῦ μὲ ζεῖς, μεγάλη σιτοὺς αἰῶνες.*

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Τῶν ἔθνῶν τὴν ἀγάπη ἢ αἱματόπηχτη γῆ
τῆνε κρᾶζει, ὄνειρεύτρα' μὰ δὲν ἔρχεται, ἀργεῖ.

Τῶν ἔθνῶν τὴν ἀγάπη τὴν πλατειά, πιὸ ἱερή
κι ἀπ' τῆς ἁγίας πατρίδας, τὴ λαχτάρια, μπορεῖ

Τῶν ἔθνῶν τὴν ἀγάπη καὶ τὴ φέρνει στὴ γῆ
τὸ Τραγοῦδι τοῦ Λόγου καὶ τῆς Τέχνης ἢ αὐγῆ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ